

Νέος Νόμος – Πλαίσιο: Μια πρώτη κριτική

1^ο Μέρος: Τα θετικά σημεία

Δρ. Γεωργίου Μαντάνη

Σίγουρα ο Νόμος - Πλαίσιο για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) που μόλις πρόσφατα ψηφίστηκε ως νόμος του Ελληνικού κράτους από τη Βουλή δεν ικανοποιεί πλήρως κανέναν. Ορισμένους μάλιστα συμπολίτες μας δεν τους ικανοποιεί καθόλου! Είναι αυτοί που ισχυρίζονται ότι δεν θα τον εφαρμόσουν! Είναι ακόμη και εκείνοι που επιθυμούν – μάλλον επιθυμούσαν – την αναλλοίωτη διατήρηση του καθεστώτος που ισχύει σήμερα: Ποτέ καμμία εξωτερική αξιολόγηση των ΑΕΙ, ποτέ καμμία κοινωνική λογοδοσία, ποτέ καμμία αξιολόγηση από τους φοιτητές – σπουδαστές! Με την ψήφιση του νέου Νόμου – Πλαισίου, ίσως τώρα και με μεγαλύτερη νηφαλιότητα και ηρεμία (πρωτίστως δε με υπερκομματική διάθεση), ας δούμε και ας παραθέσουμε τα θετικά και τα αρνητικά σημεία του εν λόγω νόμου με κριτήρια εκπαιδευτικά, πρωτίστως ακαδημαϊκά, και με μία δόση ρεαλιστικής προσέγγισης, αναμφίβολα απαλλαγμένοι από τα «στενά κομματικά κριτήρια» που έβαζαν και βάζουν οι κάθε λογής «τηλεοπτικοί κριτές» και οι σε πολλές περιπτώσεις άσχετοι με την Εκπαίδευση πολιτικοί μας! Σίγουρα, στο νέο Νόμο υπάρχουν θετικά σημεία, είναι μία αρχή, ωστόσο, όπως θα δούμε και στο 2^ο Μέρος, τα αρνητικά σημεία και οι παραλείψεις σαφέστατα κυριαρχούν.

Τα θετικά σημεία: Πρώτα έρχεται ο νέος τρόπος εκλογής των πρυτανικών – προεδρικών αρχών και των οργάνων διοίκησης των ΑΕΙ με την καθολική συμμετοχή των σπουδαστών. Εξαιρετικό και τολμηρό μέτρο. Μέτρο που βάζει τέρμα στο αλισβερίσι των (κομματικών στην ουσία) εκπροσώπων των σπουδαστών με τους υποψήφιους (καθηγητές), τέρμα η κάθε λογής συναλλαγή με τα γνωστά σ' όλους ανταλλάγματα (βλ. βαθμολόγηση μαθημάτων, αμοιβές από ερευνητικά προγράμματα, μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών). Στο μέτρο αυτό το αρνητικό (μάλλον αδύναμο) σημείο είναι ότι δεν τολμήθηκε να εξαρτηθεί η βαρύτητα της σπουδαστικής ψήφου από τον αριθμό των σπουδαστών στις εκάστοτε εκλογές (βαθμός συμμετοχής τους), όπως ακόμη ότι και δεν συζητήθηκε καν η μείωση του βαθμού εκπροσώπησης των σπουδαστικών εκλεκτόρων. Τα σημερινά ποσοστά 50% στα ΤΕΙ και 80% στα πανεπιστήμια είναι αδικαιολογήτως πολύ υψηλά και δεν υφίστανται σε καμμία χώρα. Στη μη μείωση του βαθμού εκπροσώπησης κρίσιμο ρόλο έπαιξαν και οι επιδράσεις της κυβερνητικής σπουδαστικής παράταξης που κατέχει και τα υψηλότερα ποσοστά σε όλα τα ΑΕΙ της χώρας! Δεύτερο πολύ θετικό μέτρο στο νέο Νόμο - απαραίτητο όπως αποδεικνύεται μετά και από τα πρόσφατα απαράδεκτα συμβάντα εντός των πανεπιστημίων - η λογικότερη ρύθμιση του «περίφημου» πανεπιστημιακού ασύλου. Μπορεί πλέον να αποφασισθεί άμεσα, αν απαιτείται βέβαια, η άρση του ασύλου χωρίς να απαιτείται παμψηφία (& ομοφωνία όλων των μελών). Ένα καλό βήμα προς τη λογική. Και προς τη λογική χρήση του ασύλου και την επιτακτική άρση του όταν παραβατικές και ενίοτε εξτρεμιστικές «δραστηριότητες» λαμβάνουν χώρα μέσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Τρίτο πολύ θετικό, θεωρούμε, μέτρο είναι η υποχρεωτική εκπόνηση των μαθημάτων (εκπαιδευτική διαδικασία) για τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες το εξάμηνο. Αυτό έπρεπε κάποια στιγμή να θεσπιστεί. Το μέτρο αυτό σίγουρα θα οδηγήσει στον περιορισμό των καταλήψεων στα ΑΕΙ, διότι έτσι θα «χάνεται» αυτομάτως όλο το διδακτικό εξάμηνο. Αυτός ο απαράδεκτος και αντιδημοκρατικός τρόπος διαμαρτυρίας (βλ.

καταλήψεις) θα πρέπει κάποια στιγμή να σταματήσει. Όλοι μα όλοι θα πρέπει να καταλάβουν ότι οι εκπαιδευτικοί και λοιποί χώροι όλων των ΑΕΙ δεν ανήκουν μόνον στους φοιτητές – σπουδαστές, ανήκουν ισοτίμως και στο καθηγητικό προσωπικό και το λοιπό προσωπικό της ακαδημαϊκής κοινότητας. Απ’ ότι φάνηκε μάλιστα στα πρόσφατα γεγονότα, η πλειοψηφία των καθηγητών ήθελε τα Ιδρύματα να είναι ανοιχτά, ήθελε να έχει και να απολαμβάνει το συνταγματικό δικαίωμά του στην εργασία και τη διδασκαλία (προφανώς κάποιοι του το στέρησαν...), ήθελε να συζητήσει, ήθελε να αντιπαραθέσει επιχειρήματα, γνώμες και απόψεις με το λοιπό προσωπικό και φυσικά με τους σπουδαστές, ήθελε να αποφασίσει με τα (κυρίαρχα) συλλογικά όργανά του γι’ όλα τα ζητήματα: Για το άρθρο 16, για τον τότε υπό διαβούλευση Νόμο – Πλαίσιο, για τα ζητήματα της Παιδείας. Κάτι που δυστυχώς δεν έγινε γιατί υπήρχαν (και υπάρχουν και μέχρι σήμερα) καταλήψεις στα ΑΕΙ! Δεν είδαμε, ούτε ακούσαμε τους τελευταίους 2 μήνες μία απόφαση, μία θέση συλλογικού οργάνου (π.χ. Γ.Σ. Τμήματος, Σύγκλητο Πανεπιστημίου, Γ.Σ. Τεχνολογικών Ιδρυμάτων) για τα προαναφερθέντα κρίσιμα ζητήματα. Γιατί? Γιατί τα Ιδρύματα τελούσαν υπό την ομηρία των καταλήψεων! Μακάρι το μέτρο αυτό, δηλ. των 13 υποχρεωτικών βδομάδων εκπαιδευτικής διαδικασίας, να επιφέρει ευεργετικές επιδράσεις στα ΑΕΙ μας.

Θετικά, επιπροσθέτως, βήματα έγιναν και με τις ακόλουθες ρυθμίσεις που παρατίθενται εν συντομία παρακάτω: (α) Την ελευθερία των σπουδαστών στην επιλογή των πολλαπλών συγγραμμάτων που σπάζει κατά κάποιο τρόπο το μονοπώλιο του ενός καθηγητικού συνήθως βοηθήματος. Υπάρχει έντονη ανάγκη εδώ τα πολλαπλά συγγράμματα να είναι δωρεάν για τους σπουδαστές και να είναι άμεσα διαθέσιμα διαμέσου των δικτυακών τόπων των ακαδημαϊκών μονάδων των ΑΕΙ για γρήγορη και ελεύθερη πρόσβαση. (β) Τα σπουδαστικά δάνεια και οι ανταποδοτικές υποτροφίες, δηλ. υποτροφίες εξαρτώμενες από την καλή πρόοδο των σπουδαστών. (γ) Το μέτρο της υποχρεωτικής λογοδοσίας των ΑΕΙ στην ελληνική κοινωνία σε ετήσια βάση. Επιφυλασσόμαστε μόνον για τον τρόπο με τον οποίο αυτή η λογοδοσία θα εφαρμοστεί. (δ) Το μέτρο σύμφωνα με το οποίο το Ελεγκτικό Συμβούλιο δεν θα προβαίνει πλέον σε έλεγχο σκοπιμότητας των δαπανών και των λειτουργικών εξόδων των Ιδρυμάτων, αλλά μόνο σε έλεγχο νομιμότητας, απαλλάσσοντας έτσι τα ΑΕΙ από την επιζήμια γραφειοκρατία και τις μεγάλες καθυστερήσεις. (ε) Ο τετραετής προγραμματισμός των ΑΕΙ. Πιστεύουμε ότι το μέτρο αυτό είναι στη σωστή κατεύθυνση, διότι θα πρέπει το κάθε Ίδρυμα να θέτει τους στόχους του, να έχει συγκεκριμένο προγραμματισμό, να προγραμματίζει τις δαπάνες και τα βραχυπρόσθεσμα έργα του, να καθορίζει μόνο του το υπό πλήρωση καθηγητικό και λοιπό προσωπικό του με βάση τα δικά του κριτήρια και τις ανάγκες και προτεραιότητές του. Άλλωστε ο προγραμματισμός - και μάλιστα ο έγκαιρος - πρέπει να αποτελεί ουσιώδες χαρακτηριστικό και συστατικό κάθε οργανισμού, ιδρύματος και ατόμου!

Θα παραθέσουμε και θα συζητήσουμε στο επόμενο μέρος τα αρνητικά στοιχεία του νέου Νόμου – Πλαίσιου που είναι και τα περισσότερα και κατ’εξοχήν τα πιο φλέγοντα, ίσως και γι’ αυτό το λόγο να μην τολμήθηκε να θιχτούν! Στο 2^ο Μέρος: Τα αρνητικά σημεία και οι παραλείψεις.

Ο Δρ. Γ. Μαντάνης είναι Καθηγητής στο Τμήμα Σχεδιασμού & Τεχνολογίας Ξύλου & Επίπλου, Παράρτημα Καρδίτσας, ΤΕΙ Λάρισας
Email: mantanis@teilar.gr Website: www.teilar.gr/~mantanis

Καρδίτσα, 16-3-2007